

Smycken i detaljhandeln – projekt 2014

Sammanfattning

Smycken i detaljhandeln är ett samarbetsprojekt mellan Kemikalieinspektionen (KemI) och drygt 100 miljökontor. Tillsynen visade att många smycken innehåller för höga halter av bly, kadmium och/eller nickel. Konsumenter kan använda nickeltest, men motsvarande saknas för kadmium och bly. Projektet bedöms som mycket motiverat för både människors hälsa och miljön eftersom kunskapsnivån har höjts hos försäljare av smycken och smycken som inte uppfyller reglerna har tagits bort från butikerna.

Bakgrund

Kommunernas miljökontor har tillsyn över smycken som butiker köpt från svenska företag och KemI för övriga smycken. Butikerna ansvarar för att reglerna följs och kan i sin tur ställa krav på sina leverantörer, t.ex. genom köpavtal. Nickel är den vanligaste orsaken till kontaktallergi. Den största risken med kadmium och bly är om barn får i sig det via munnen, vilket kan leda till skador på bl.a. njurar eller nervsystemet. **I EU-förordningen REACH, bilaga XVII anges följande:**

Punkt 23 kadmium: Halten får inte vara högre än 0,01 viktprocent i metalldelar.

Reglerna gäller inte smycken som släpptes ut på marknaden före 2011-12-10 eller tillverkades före 1961-12-10. Samma gränsvärde gäller för delar av plast.

Punkt 27 nickel: Smycken som används vid läkning efter håltagning i huden får inte läcka ut mer än $0,2 \mu\text{g}/\text{cm}^2/\text{vecka}$. Övriga föremål som är avsedda att komma i direkt och långvarig kontakt med huden får inte avge mer än $0,5 \mu\text{g}/\text{cm}^2/\text{vecka}$.

Punkt 63 bly: Halten måste vara lägre än 0,05 viktprocent oavsett om smycket består av metall eller plast, men kristallglas, emalj och ädelstenar är undantagna. Reglerna gäller inte smycken som släpptes ut på marknaden före 2013-10-09 eller tillverkades före 1961-12-10.

Resultat

Miljökontoret i Jönköping skickade ut ett informationsbrev till tio butiker och inspekterade fem av dessa med hjälp av en checklista. I varje butik köptes två smycken som skickades till KemI för analys. Totalt fyra smycken fick anmärkningar, men tre fall gällde bly i glitterstenar som kan vara kristallglas, vilket är undantaget. Ett halsband innehöll 33 % bly och 15 % kadmium och KemI kontaktade aktuell leverantör. Vid miljökontorets uppföljande besök i butiken framkom att leverantören hade köpt tillbaka samtliga smycken samt att butiken höll på att avvecklas. Av de smycken som övriga kommuner skickade till KemI innehöll nästan 200 för hög halt av bly, kadmium och/eller nickel. KemI inspekterade leverantörerna av dessa smycken samt ett flertal nationella kedjor som t.ex. H&M och Kicks. Resultatet från denna tillsyn kommer till årsskiftet.

